

Laat ons dan thans dubbel ons best doen, zelf een uitweg te vinden uit de verwarring, waarin de aanlegkunst gekomen is.

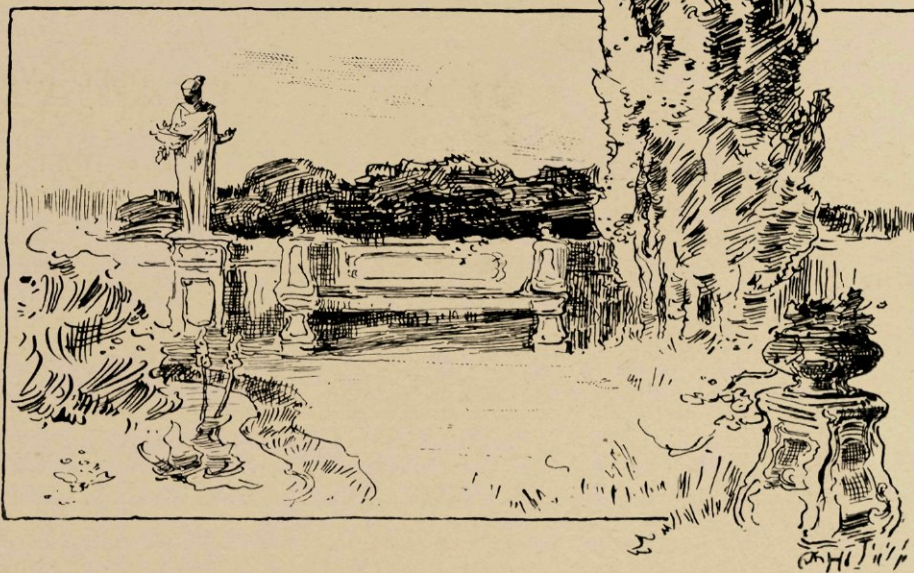
De tijd is er rijp voor. De mozaïekmode begint de menschen te vervelen, eenvoudig omdat zij reeds zoo lang geheerscht heeft. Laat ons nu zorgen, hun in de plaats daarvan niet alleen wat anders, maar wat beters aan de hand te doen.

Wat moet er dan gedaan worden? Mij dunkt in de eerste plaats datgene wat, veertig, vijftig jaar geleden, te kwader uur verzuimd is: het zuivere beginsel frisch en vaardig op het nieuwe materiaal en de veranderde tijdsomstandigheden toe te passen.

't Spreekt van zelf dat dit niet dadelijk zonder moeite gaat; dat er zekere oefening voor noodig is, zekere smaakgymnastiek, zeker probeeren en dan weer veranderen.

Laat ons allereerst, in den strijd tusschen bouwkunst en aanlegkunst, volkomen eerlijk zijn en aan de eerste gunnen wat haar toekomt.

Wil zij geen klimop tegen hare muren, laat ons haar daarmee dan niet lastig vallen. Wil zij geen schaduw op haar gevels, laat ons haar daarmee dan niet vervolgen. Wil zij een open ruimte rondom ieder gebouw, welnu, laat ons

haar ook dat gunnen en welwillend genoeg zijn om, op haar verzoek, die ruimte met laagblijvende gewassen te versieren.

Doch hoe wij die gewassen hebben aan te planten, te schikken, te groepeeren, dat moet zij wederkeerig aan ons overlaten, — aan ons, in overleg met den aard van het materiaal.

Dat overleg zij steeds ons uitgangspunt. Als iemand mij op dit terrein om raad vraagt, dan zeg ik liefst: vraag dat niet aan mij, vraag het niet aan een ander, maar vraag het aan uw planten zelf, aan uw heesters, aan uw boomen. Bestudeer die in al hun eigenaardigheden, — in wat de botanisten hun „habitus” noemen, — en ga dan uw gang maar.

Probeer ze zóó te schikken, dat de schoonheid van hun karakter het best